

Dödlig vårdvägran

Från Duke University i North Carolina har Judd W Moul rapporterat om sju patienter med testikelcancer som mellan 1970 och 1987 vägrat gå med på behandling. Alla sju är nu döda, och för sex av dem bedömer man att detta kan tillskrivas det faktum att de vägrat behandla sig. En vägrade testikeloperation, en vägrade bukoperation och alla sju vägrade medicinering.

Vägran att låta sig behandlas kom tidigt i sjukdomsförloppet och man bedömde att den var relaterad till förutfattade meningarsnarare än rädsla för olika biverkningar av behandlingen.

Jämfört med övriga av behandlingscentrets patienter med testikelcancer hade de som vägrade en mer avancerad sjukdom och lägre utbildningsnivå; fler var arbetslösa och "underpresterande". Vägrarna bedömdes vidare vara mer religiösa och ha sämre förståelse av sin sjukdom än övriga patienter. Förväntningar hos vägrarna på terapier utanför den akademiska medicinen var troligen en viktig drivkraft för patientbeteendet.

Testikelcancer är en tumörform som i dag, till skillnad från för femton år sedan, har mycket god prognos. Införandet av läkemedlet Cisplatin har markant ändrat överlevnadschansen för de oftast unga män som får denna sjukdom.

Basutbildning för kvacksalvare

Alternativmedicinkommittén lade nyligen fram sitt slutbetänkande, där det föreslås att kvacksalverilagen från 1960 ändras. Kvacksalvare skall exempelvis efter en ettårig, frivillig basutbildning kunna få yrkesbeteckningen "registrerad alternativmedicinsk yrkesutövare". Antroposofiska medel föreslås bli undantagna från läkemedelskontroll.

Idén med den ettåriga basutbildningen är att kvacksalvarna skall få sådana kunskaper att de kan göra en allmän bedöm-

ning av sina "patienters" hälsotillstånd, och vid behov kunna hänvisa patienterna till samhällets akademiskt förankrade sjukvård.

I tidskriften "Överläkaren" kan vi läsa om Överläkarförbundets remissvar. Förbundet är emot att de "registrerade alternativmedicinska yrkesutövarna" registreras av Socialstyrelsen — detta skulle kunna uppfattas som en statlig legitimation av kvacksalvarna. I stället föreslår man att Konsumentverket blir den instans som sköter registreringen.

Det är nog en rimlig bedömning. När lagen om "naturmedel" kom, dvs när medel som inte var bevisat skadliga kunde säljas som "naturmedel", bestämdes att dessa skulle registreras av Socialstyrelsen. Detta har troligen givit stor kommersiell draghjälp åt branschen — registreringen uppfattas som en kvalitetsstämpel, trots att ingen myndighet uttalat sig om "naturmedlens" eventuella effekt.

Jag är tveksam till hela tanken att allmänheten totalt sett kommer att skadas mindre av kvacksalvare efter det att en "medicinsk grundkurs" införts. Jag vet hur svårt det medicinska arbetet är. Det är ett ständigt problem på en läkarmottagning att tidigt känna igen allvarliga behandlingsbara sjukdomar. Det är en svår uppgift även när man har många års läkarutbildning bakom sig.

Man kan tänka sig att vissa kvacksalvare blir mer ödmjuka efter en basutbildning och därför snabbare skickar patienter vidare, och att detta leder till färre skador än i dag. Samtidigt torde marknaden för kvacksalvare öka, eftersom de "registrerade alternativmedicinska yrkesutövarna", om de godkänns av staten, troligen kommer att dra till sig fler patienter.

Kanske skulle också en andra kategori av kvacksalvare öka i antal — de som inte vill ha något med staten och dess myndigheter att göra utan vill stå helt fria. Dessa

kommer säkert att vara attraktiva för vissa patienter.

Sammantaget kan i olyckligaste fall effekten av förslaget bli att det totala antalet skador av landets kvacksalvare ökar, helt enkelt därför att den nya lagen leder till att fler kvacksalvare finner sin utkomst.

Jag återkommer i en senare kolumn om antroposofiska läkemedel.

Humorfrött saneringsarbete

Slutligen ett svar till en läsare som i brev anklagar oss för att vara alldeles för gravallvarliga. Det som kvacksalvare skriver eller hittar på är oftast så komiskt att det räcker att visa fram den sidan, menar denna läsare.

Kanske är det så — att vi i dessa spalter bedriver ett själlöst och humorfrött saneringsarbete som inte gör någon glad. Den homeopatiska tanken, att ju mer man späder saften innan man dricker den, desto "starkare" blir drycken, kanske vi bara skall skratta åt. (Se dock artikeln om homeopati på sidan 12 i detta nummer!)

Träffande parodier har inte saknats. Jag kan fortfarande le åt den anspråksfulla söndagsbilagan till en stor kvällstidning som entusiastiskt berättade om den nya alternativmedicinska diagnostiken "omfaloskopi".

Diagnostikern tittade med ett speciellt instrument på patientens navel och påstod sig kunna utläsa exakt vilken åkomma som plågade patienten och vilka "naturmedel" som skulle ges för att avlägsna lidandet.

Senare kom det fram att det var ett gäng skojare som hittat på tidningsartikeln för att visa hur långt från sanning och redlighet journalistiken i bilagan befann sig, och som lyckats med att sälja artikeln till tidningen.

Nog var det friskt, och kanske somliga väcktes till eftertanke. Samtidigt är det väl så att gemensamt skratt åt artikeln kräver gemensam kunskap.

För egen del kommer jag nog att fortsätta mitt humorfrött dissekerande av "alternativmedicinens" påståenden och handlingar, och min tröst är att det finns mycket annat att skratta och glädjas åt här i livet än kvacksalvare och försäljare av overksamma preparat.

Gunnar Steineck